

Oponentský posudok
na doktorandskú dizertačnú prácu Mgr. Cyrila Bumbálka
Politický systém Íránskej islámskej republiky a jeho transformace po roce
1989, Praha 2013

Mgr. Cyril Bumbálek si pre svoju dizertačnú prácu zvolil tému, ktorá je zameraná na problematiku transformácie politického systému Iránskej islámskej republiky. Už úvodom je treba skonštatovať, že doktorand si vybral neľahkú, ale zároveň veľmi dôležitú a aktuálnu tému a prácu zasadil do pomerne širokého rámca. Ide o zložitú problematiku vyvolávajúcu často emócie dokonca aj v odborných kruhoch a diskusie odborníkov na túto tému sa vedú z rôznych ideologických pohľadov a pozícií. Hneď úvodom môžem skonštatovať, že Bumbálkova práca nepochybne vyhovuje akademickým štandardom. Ide o dôležitú a doteraz pomerne málo prebádanú problematiku o štruktúre porevolučných iránskych elít ako aj o širší pohľad do fungovania vzťahov medzi týmito elitami.

Práca doktoranda je po formálnej stránke rozčlenená do piatich kapitol a tie do ďalších podkapitol, ku ktorým pristupuje úvod, záver, zoznam použitej literatúry a zoznam skratiek. Ku štruktúre a proporciám práce nemám zásadné pripomienky, naopak, myslím si, že autor postupoval dôsledne a štrukturoval prácu veľmi premyslene.

Úvod dizertácie sa venuje priblíženiu súčasného stavu spracovania problematiky v odbornej a vedeckej literatúre a snaží sa zhodnotiť jej kvalitu i rôzne názory na tému politického systému Iránu. V prvej časti samotnej práce autorovi ide o pohľad na formovanie prvej islámskej republiky po islámskej revolúcii v rokoch 1978/79 pod vedením ájatolláha Chomejního. Druhá a tretia kapitola vlastnej práce je ťažisková v tom zmysle, že prichádza s analýzou ústavného a politického systému Iránskej islámskej republiky od Chomejního až po koniec mandátu prezidenta Chátamího roku 2005 a nástup prezidenta Ahmadínedžáda do funkcie. V poslednej kapitole mapuje doktorand zahraničnú politiku Iránu po roku 1979, ktorá zohrávala pri vnútropolitických stretoch v Iráne vždy významnú úlohu.

Doktorand preukázal svoju erudíciu, bádateľskú disciplínu a schopnosť pracovať systematicky. Za zdôraznenie stojí, že plynutie textu nespôsobuje čitateľovi väčšie

problémy a jednotlivé časti sú opatrené dostatočným poznámkovým aparátom. Správne poukazuje na to, že šiitske duchovenstvo si paradoxne definovalo islámsku ideológiu za pomoci západných konceptov a moderného jazyka, ktoré dovedy využívali hlavne laickí iránski intelektuáli, pričom inovovalo politickú doktrínu šiizmu za pomoci revolučného marxizmu ako modelovej ideológie (s. 38, 85). Ideológia vždy zohrávala v Iráne bezpochyby dôležitú úlohu aj preto, že ide o multinacionálnu krajinu.

Na s. 53 doktorand uvádza, že Chomejního návrat z Paríža do Teheránu 1.2.1979 bol „paralelou návratu proroka Muhammada z Mekky do Mediny roku 622,“ čo je ovšem rok počiatku Muhammadovej hidžry (teda odchodu) z Mekky do Mediny (Jasribu). Muhammad definitívne dobyl Mekku na čele vojska až v roku 629 a až do svojej smrti roku 632 sa tam vracal, aby vykonal každoročnú púť do Mekky.

Práca sa opiera predovšetkým o literatúru a pramene v anglickom jazyku. Ide zväčša o sprístupnenie českému prostrediu málo známych materiálov. Možno skonštatovať, že doktorand má dobrý prehľad o vnútorných prúdoch na iránskej politickej scéne a o fungovaní politického systému islámskej republiky. Škoda však, že nepracoval aj s literatúrou perzskej proveniencie, ktorá by umožnila vniesť mnohé ďalšie zaujímavé a kontrastné pohľady do problematiky. Zvolený spôsob prepisu vlastných mien či odbornej terminológie považujem za vhodný.

Nehľadiac na niektoré moje kritické poznámky priniesol autor podnetné a doteraz nepublikované pohľady na danú problematiku. Predložená pôvodná práca, ktorá je výsledkom doktorandského štúdia v Ústave Blízkeho východu a Afriky FF UK, je zároveň nadštandardnou a solídnou doktorandskou dizertačnou prácou, ktorej autor Mgr. Cyril Bumbálek preukázal schopnosť samostatnej vedeckej práce a preto ju *odporúčam* k obhajobe pred komisiou na udelenie titulu *Philosophiae doctor /Ph.D./*.

V Bratislave, 21.4.2013

PhDr. Gabriel Pirický, M.A., Ph.D.

Ústav orientalistiky SAV, Bratislava